

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, listopad 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/159/2010

**UDZIAŁ POLSKI W OPERACJI NATO
W AFGANISTANIE
I JEGO KONSEKWENCJE**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W październiku bieżącego roku prezydent Bronisław Komorowski podpisał postanowienie o przedłużeniu działalności polskiego kontyngentu wojskowego w Afganistanie. (Liczy on 2600 żołnierzy i pracowników wojska oraz dodatkowo 400 osób przebywających w kraju.) W listopadowym badaniu¹ po raz kolejny sondowaliśmy postrzeganie przez opinię publiczną zaangażowania Polski w tę misję NATO. Pytaliśmy też, co ankietowani sądzą o potencjalnych skutkach tej operacji oraz związanych z nią zagrożeniach.

Od trzech lat Polacy niezmiennie krytycznie wypowiadają się o zaangażowaniu naszego kraju w afgańską operację NATO. Obecnie tylko co szósty respondent (17%) popiera udział polskich żołnierzy w tej operacji, natomiast zdecydowana większość (79%) sprzeciwia się temu, przy czym ponad połowa badanych (53%) wyraża zdecydowaną dezaprobatę. Od ubiegłego roku grupa przeciwników jeszcze się zwiększyła i w takim samym stopniu ubyło zwolenników tej misji.

Tabela 1

Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań																								
	I 2007	VI 2007	VII 2007	IX 2007	X 2007	XII 2007	II 2008	IV 2008	IX 2008	II 2009	IX 2009	XI 2010													
	w procentach																								
Zdecydowanie popieram	5	3	4	5	4	3	6	4	6	5	5	6	20	17	18	22	19	14	22	18	21	22	20	17	
Raczej popieram	15	14	14	17	15	11	16	14	15	17	15	11	75	78	77	72	77	83	73	77	74	73	76	79	
Raczej nie popieram	30	30	27	32	26	22	30	31	27	29	28	26	45	48	50	40	51	61	43	46	47	44	48	53	
Zdecydowanie nie popieram	45	48	50	40	51	61	43	46	47	44	48	53	Trudno powiedzieć	5	5	5	6	4	3	5	5	5	5	4	4

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (246) przeprowadzono w dniach 4–11 listopada 2010 roku na liczącej 999 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Dezaprobata polskiego udziału w afgańskiej operacji przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Można zauważyć, że jest ona tym częstsza, im badani są starsi. Poparcie relatywnie częściej niż inni wyrażają najmłodszy respondenci, w tym również uczniowie i studenci, osoby z wyższym wykształceniem, mieszkańcy dużych miast i ankietowani zadowoleni z własnej sytuacji materialnej.

Badani, którzy śledzą bieżące wydarzenia i interesują się polityką, częściej niż pozostali wyrażają poparcie dla udziału Polski w misji stabilizacyjnej w Afganistanie, niemniej również wśród nich dominuje sprzeciw.

Tabela 2

Zainteresowanie polityką	Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	31	66	3
Średnie	18	79	3
Małe	15	83	2
Brak zainteresowania	9	83	8

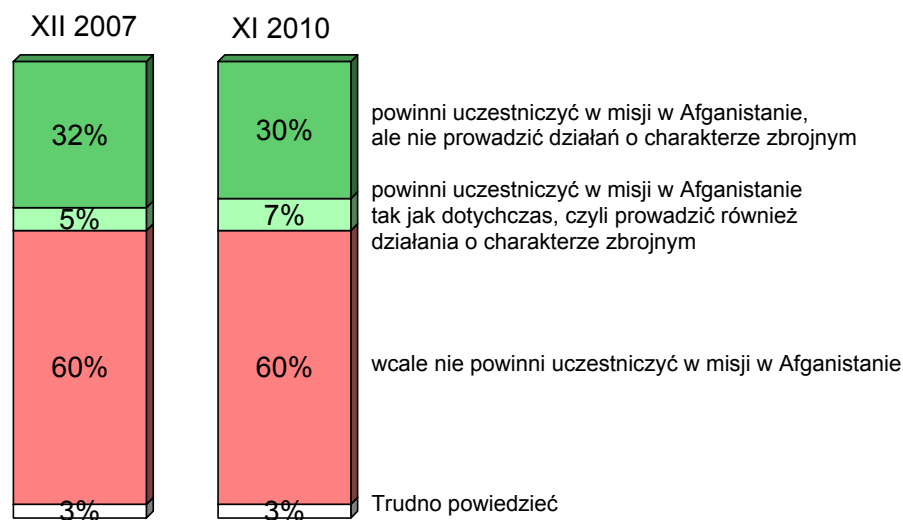
Dezaprobata udziału polskich sił zbrojnych w tej operacji NATO jest niezależna od deklarowanych poglądów politycznych (lewica/centrum/prawica), nie wiąże się też z preferencjami partyjnymi.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	22	75	3
PiS	16	83	1
SLD	17	81	2
Niezamierzający głosować	13	84	3

Ankietowanych zapytaliśmy także o to, co sądzą o alternatywnej możliwości udziału w misji stabilizacyjnej NATO, tzn. takiej, w której Polacy nie uczestniczyliby w działaniach militarnych. Taki wariant obecności w Afganistanie zaakceptowałyby blisko co trzeci respondent (30%). Nieliczni badani (7%) wyrażają poparcie dla obecnej formy uczestnictwa, natomiast większość (60%) nadal byłaby przeciwna jakiegokolwiek zaangażowaniu polskich sił zbrojnych w tę misję.

RYS. 1. PAŃSTWA NALEŻĄCE DO NATO W RÓŻNY SPOSÓB ANGAŻUJĄ SIĘ W MISJĘ W AFGANISTANIE. ŻOŁNIERZE NIEKTÓRYCH PAŃSTW STACJONUJĄ W AFGANISTANIE, ALE NIE ANGAŻUJĄ SIĘ BEZPOŚREDNIO W DZIAŁANIA O CHARAKTERZE ZBROJNYM, NP. OCHRAANIAJĄ AKCJE CHARYTATYWNE, UDZIELAJĄ POMOCY MEDYCZNEJ. ŻOŁNIERZE INNYCH PAŃSTW ANGAŻUJĄ SIĘ TAKŻE W DZIAŁANIA O CHARAKTERZE ZBROJNYM, NP. WYSYLAJĄ PATROLE, UCZESTNICZĄ W WALKACH. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSCY ŻOŁNIERZE:

Wariant uczestnictwa w afgańskiej operacji bez prowadzenia działań o charakterze zbrojnym przekonałby jedną czwartą tych, którzy sprzeciwiają się zaangażowaniu Polski w tę misję. Opowiada się za nim również ponad połowa respondentów wyrażających poparcie dla zaangażowania polskich żołnierzy w operację NATO w Afganistanie.

Tabela 4

Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?	Czy, Pana(i) zdaniem, polscy żołnierze powinni:			
	uczestniczyć w misji w Afganistanie tak jak dotychczas, czyli prowadzić również działania o charakterze zbrojnym	uczestniczyć w misji w Afganistanie, ale nie prowadzić działań o charakterze zbrojnym	wcale nie powinni uczestniczyć w misji w Afganistanie	Trudno powiedzieć
w procentach				
Popieram	39	54	5	2
Nie popieram	1	26	72	1
Trudno powiedzieć	6	27	24	43

Od ubiegłego roku nie zmienił się odsetek badanych, którzy wątpią w to, że działania sił NATO przyczynią się do zaprowadzenia pokoju w Afganistanie (71%). O tym, że wpłyną one na ustabilizowanie sytuacji w tym kraju, nadal mówi jedynie co szósty respondent (16%).

Tabela 5

Czy uważa Pan(i), że operacja NATO w Afganistanie przyczyni się do zapanowania pokoju w tym kraju czy też nie?*	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	VI 2007		VII 2007		IX 2007		X 2007		II 2008		IV 2008		IX 2008		IX 2009		XI 2010	
	w procentach																	
Zdecydowanie tak	2	16	2	16	3	21	2	17	3	20	3	18	2	19	2	17	3	16
Raczej tak	14		14		18		15		17		15		17		15		13	
Raczej nie	44	71	38	69	38	61	39	73	41	65	42	67	35	65	44	71	40	71
Zdecydowanie nie	27		31		23		34		24		25		30		27		31	
Trudno powiedzieć	13		15		18		10		15		15		16		12		13	

* Od czerwca do września 2007 pytanie zadawano w następującym brzmieniu: „Czy uważa Pan(i), że operacja militarna NATO w Afganistanie przyczyni się do zapanowania pokoju w tym kraju?”

Optymistyczny rozwój sytuacji w Afganistanie nieco częściej niż inne grupy przewidują najmlodszy ankietowani, w tym również uczniowie i studenci.

Sceptycyzm co do zapanowania pokoju w Afganistanie wpływa na brak poparcia dla uczestnictwa polskich żołnierzy w misji stabilizacyjnej. Wśród tych, którzy przewidują, że obecność wojsk NATO przyczyni się do zaprowadzenia pokoju w tym kraju, zdania na temat zaangażowania strony polskiej są podzielone, niemniej przeważa jego aprobata.

Tabela 6

Czy uważa Pan(i), że operacja NATO w Afganistanie przyczyni się do zapanowania pokoju w tym kraju czy też nie?	Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	56	41	3
Nie	10	88	2
Trudno powiedzieć	16	73	11

Obawy przed atakami terrorystycznymi w Polsce jako możliwą konsekwencją udziału naszego kraju w misji stabilizacyjnej wyraża ponad połowa ankietowanych (56%), a mniej więcej jedna trzecia (35%) nie spodziewa się tego rodzaju zagrożenia.

Tabela 7

Czy obawia się Pan(i), że udział polskich żołnierzy w operacji militarnej w Afganistanie może spowodować ataki terrorystyczne fundamentalistów muzułmańskich w naszym kraju?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	XI 2007*		IV 2008*		IX 2008		XI 2010	
	w procentach							
Nie obawiam się	7	27	5	33	9	33	8	35
Raczej się nie obawiam	20		28		24		27	
Raczej się obawiam	48	65	45	57	48	60	45	56
Bardzo się obawiam	17		12		12		11	
Trudno powiedzieć	8		10		7		9	

* W oznaczonych badaniach zadawane pytanie odnosiło się również do misji irackiej

O lęku przed atakami terrorystycznymi rzadziej od innych mówią osoby z wyższym wykształceniem, najmłodszy badani, uczniowie i studenci, mieszkańcy dużych miast i największych aglomeracji, a także badani uzyskujący najwyższe dochody *per capita* w gospodarstwie domowym. Natomiast relatywnie wysoki poziom obaw obserwujemy wśród starszych respondentów, mieszkańców wsi, osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, najmniej zarabiających, będących w złej sytuacji materialnej.

Poparcie dla udziału polskich żołnierzy w misji stabilizacyjnej w Afganistanie jest częstsze wśród tych, którzy nie spodziewają się, że spowoduje on działania terrorystyczne w naszym kraju, trzeba jednak podkreślić, że – niezależnie od obaw – w obu grupach przeważa brak aprobaty obecności polskich żołnierzy w tym kraju.

Tabela 8

Czy obawia się Pan(i), że udział polskich żołnierzy w operacji militarnej w Afganistanie może spowodować ataki terrorystyczne fundamentalistów muzułmańskich w naszym kraju?	Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Obawiam się	13	84	3
Nie obawiam się	28	69	3
Trudno powiedzieć	7	78	15

We wczesnych fazach operacji NATO w Afganistanie, w latach 2001 – 2002, Polacy mieli podzielone opinie na temat udziału w niej polskich żołnierzy; w niektórych pomiarach z tego okresu można było nawet zauważyć przewagę poparcia nad dezaprobatą. Bliskość wydarzeń z 11 września oraz przeświadczenie, że wojna z terroryzmem przyniesie szybkie

rozwiązanie, sprawiały, że wiele osób przychylnie odnosiło się do podjętych wówczas działań militarnych w tym kraju. Od trzech lat zdecydowana większość Polaków jest przeciwna udziałowi naszych sił zbrojnych w operacji NATO w Afganistanie. Obecnie dezaprobatą przeważa we wszystkich grupach społecznych i demograficznych, niezależnie od poglądów politycznych czy sympatii partyjnych. Jedną z istotnych przyczyn krytycznego stosunku opinii publicznej do udziału Polski w misji stabilizacyjnej jest brak symptomów świadczących o poprawie sytuacji, takich, które wskazywałyby, że obecność NATO w Afganistanie przyczyni się do zaprowadzenia pokoju w tym kraju.

Opracował
Michał FELIKSIAK

A N E K S

Tabela 1

		Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?			Liczba osób
		Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		17	79	4	999
Płeć	Mężczyźni	21	76	3	478
	Kobiety	14	82	4	521
Wiek	18-24 lata	30	67	3	132
	25-34	23	74	4	179
	35-44	20	77	4	154
	45-54	15	82	3	176
	55-64	10	85	5	171
	65 lat i więcej	9	87	4	187
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	85	3	382
	Miasto do 20 tys.	18	79	2	132
	20-100 tys.	13	79	8	192
	101-500 tys.	25	71	3	161
	501 tys. i więcej mieszk.	24	74	2	133
Wykształcenie	Podstawowe	11	83	6	250
	Zasadnicze zawodowe	14	82	4	256
	Średnie	20	77	3	337
	Wyższe	25	73	2	156
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	73	3	87
	Średni personel, technicy	17	80	3	43
	Pracownicy adm.-biurowi	16	82	2	62
	Pracownicy usług	25	71	4	70
	Robotnicy wykwalifikowani	16	83	1	116
	Robotnicy niewykwalifik.	15	79	6	50
	Rolnicy	9	86	5	53
	Pracujący na własny rach.	37	60	2	35
Bierni zawodowo	Renciści	13	81	5	65
	Emeryci	9	87	4	224
	Uczniowie i studenci	31	66	3	83
	Bezrobotni	21	77	2	56
	Gospodynie domowe i inni	11	81	8	56
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	21	75	4	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	19	78	3	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	76	1	212
	prywatnym gosp. rolnym	6	88	6	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	11	85	4	158
	501-750	20	76	4	129
	751-1000	14	82	4	192
	1001-1500	18	80	2	164
	Powyżej 1500 zł	23	74	3	135
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	82	4	125
	Średnie	12	84	4	466
	Dobre	24	73	3	408
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	77	5	55
	Raz w tygodniu	16	80	5	475
	1-2 razy w miesiącu	12	84	4	183
	Kilka razy w roku	20	78	2	201
	W ogóle nie uczestniczy	27	71	2	86
Poglądy polityczne	Lewica	19	81		149
	Centrum	15	82	3	312
	Prawica	21	76	3	327
	Trudno powiedzieć	12	79	9	211

Tabela 2

		Czy obawia się Pan(i), że udział żołnierzy polskich w operacji militarnej w Afganistanie może spowodować ataki terrorystyczne fundamentalistów muzułmańskich w naszym kraju?			Liczba osób
		Nie obawiam się	Obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		35	56	9	999
Płeć	Mężczyźni	35	57	7	478
	Kobiety	34	55	11	521
Wiek	18-24 lata	47	47	6	132
	25-34	42	51	7	179
	35-44	43	50	7	154
	45-54	33	63	4	176
	55-64	28	58	14	171
	65 lat i więcej	20	64	16	187
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	63	11	382
	Miasto do 20 tys.	33	52	15	132
	20-100 tys.	33	59	8	192
	101-500 tys.	49	47	4	161
	501 tys. i więcej mieszk.	47	45	8	133
Wykształcenie	Podstawowe	26	59	16	250
	Zasadnicze zawodowe	25	65	9	256
	Średnie	39	54	7	337
	Wyższe	57	40	4	156
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	63	33	3	87
	Średni personel, technicy	40	49	10	43
	Pracownicy adm.-biurowi	47	45	8	62
	Pracownicy usług	39	56	5	70
	Robotnicy wykwalifikowani	29	64	7	116
	Robotnicy niewykwalifik.	23	63	14	50
	Rolnicy	25	59	15	53
	Pracujący na własny rach.	48	43	9	35
Bierni zawodowo	Renciści	30	63	7	65
	Emeryci	22	63	16	224
	Uczniowie i studenci	48	44	8	83
	Bezrobotni	37	60	3	56
	Gospodynie domowe i inni	27	67	6	56
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	46	7	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	43	49	8	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	37	56	6	212
	prywatnym gosp. rolnym	24	61	15	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	18	73	9	158
	501-750	37	52	12	129
	751-1000	32	57	10	192
	1001-1500	40	50	10	164
	Powyżej 1500 zł	48	47	5	135
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	65	6	125
	Średnie	31	57	12	466
	Dobre	42	52	7	408
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	59	10	55
	Raz w tygodniu	31	58	11	475
	1-2 razy w miesiącu	32	58	10	183
	Kilka razy w roku	44	49	6	201
	W ogóle nie uczestniczy	45	52	3	86
Poglądy polityczne	Lewica	40	53	7	149
	Centrum	36	56	8	312
	Prawica	37	60	3	327
	Trudno powiedzieć	26	52	23	211